

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.I.20.301/2023/7.

A tanács tagjai: Dr. Szabó Klára a tanács elnöke

Dr. Parlagi Mátyás előadó bíró

Dr. Magosi Szilvia bíró

Dr. Mocsár Attila Zsolt bíró

Nyírőné dr. Kiss Ildikó bíró

A felperes:

Felperes I

A felperes képviselője:

ügyintéző: Dr. Garamvölgyi Róbert Kálmán ügyvéd)

A II. rendű alperes:

Alperes II. rendű

A II. rendű alperes képviselője:

ügyintéző: Dr. G. Szabó Tibor ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.324/2022/7-I.

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Fővárosi Törvényszék 37.G.41.010/2017/150-I.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 2.540.000 (kétmillió-ötszáznegyvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A II. rendű alperes és házastársa mint egy cégcsoporthoz tartozó kft. tulajdonosai 2009. augusztus 5-én együttműködési megállapodást kötöttek a felperessel (a továbbiakban: első megbízás). Ebben a felperes arra vállalt kötelezettséget, hogy konkrét befektetőjelöltet/vevőjelöltet ajánl írásban a tulajdonosoknak, valamint beleegyezésük esetén vele tárgyalást szervez. A tulajdonosok vállalták, hogy az adásvételi tárgyalásokat és az adásvételt a felperesen keresztül bonyolítják le a jelölttel, valamint az üzletileg indokolt információkat rajta keresztül bocsátják rendelkezésre. A felperes a feladatok ellátásáért nem tartott igényt díjazásra, de a tulajdonosok külön megállapodás alapján díjazás ellenében kérhették tőle egyéb feladatok elvégzését (pl. cégértékelés, dokumentumok összeállítása stb.). A tulajdonosok a felperessel való együttműködés gördülékeny elősegítése érdekében felhatalmazták az abban megjelölt személyt (a továbbiakban: képviselő) a nevükben és helyettük való teljes körű eljárásra. A felek a szerződést 18 hónapra kötötték azzal, hogy ha 30 naptári napon belül nem kerül bemutatásra a korábbi levélben említett konkrét jelölt, vagy annak személye és feltételei nem elfogadhatók a tulajdonosok számára, akkor a szerződés érvényét veszti, és a felperes semmilyen követelést nem érvényesíthet.

[2] A per korábbi I. rendű alperese (a továbbiakban: I. rendű alperes) egyedüli tagja volt a cégcsoport átszervezésével létrejött és 2010-ben bejegyzett holding kft.-nek (a továbbiakban: holding). Az I. rendű alperes egyik önálló képviseleti joggal rendelkező ügyvezetője a II. rendű alperes volt.

[3] Az I. rendű alperes mint megbízó és a felperes mint megbízott 2012. február 17-én megbízási szerződést kötöttek egymással (a továbbiakban: második megbízás). E szerint a felperes közreműködik az I. rendű alperesnek a holdingban lévő üzletrésze harmadik személy részére történő értékesítésében. Az I. rendű alperes a szerződésben meghatározott feltételek megvalósulása esetén köteles a felperes által közvetített vevővel az üzletrész értékesítésére adásvételi szerződést kötni. A felperest nem illette meg fix díj, a sikeres értékesítésért járó sikerdíjat a szerződés 1.1. és 5. pontjai szabályozták. Sikerdíj akkor jár, ha létrejött az adásvételi szerződés vagy legalább a főbb szerződési feltételeket tartalmazó kötelező érvényű megállapodás. A szerződésben rögzített ún. túlnyúlási klauzula szerint a megbízó akkor is köteles a sikerdíj megfizetésére, ha a szerződés megszűnését követő 24 hónapon belül a megbízott által közvetített személlyel, annak hozzátartozójával vagy általa közvetített harmadik személlyel az értékesítés tárgyában szerződést köt. A felek a szerződést 18 hónapra kötötték, és rendelkeztek a megbízottnak biztosított kizárólagosságról. Megállapodtak abban is, hogy az 5. sz. mellékletben rögzített elérhetőségeken tartják egymással a kapcsolatot, ahol a megbízó elérhetőségeként a képviselőt tüntették fel. A szerződés választottbírói kikötést tartalmazott. A szerződő felek rögzítették, ha a megbízó több személy, úgy a megbízót terhelő kötelezettségekért valamennyien egyetemlegesen felelnek, továbbá a szerződés aláírásával egyidejűleg a felek között létrejött, a szerződés tárgyát érintő minden korábbi megállapodás, jognyilatkozat és egyéb dokumentum érvényét és hatályát veszti. A szerződő felek a második megbízást két alkalommal írásban módosították. Az I. rendű alperes rendelkezése folytán a felperes a lehetséges vevőknek küldött titoktartási nyilatkozatban nem fedhette fel a céltársaság elnevezését.

[4] Az I. rendű alperes egy másik gazdasági társasággal (a továbbiakban: végső megbízott) 2013. augusztus 13-án megbízási szerződést kötött (a továbbiakban: harmadik megbízás). Ebben megállapodtak, hogy a végső megbízott a holdingban lévő tulajdonrészek értékesítésével kapcsolatban pénzügyi tanácsadást nyújt az I. rendű alperesnek azzal, hogy a végső megbízott kizárólagosan volt jogosult és kötelezett potenciális vevőt keresni.

[5] Az I. rendű alperesnek a holdingban fennálló üzletrészét 2015. május 19-én vásárolta meg egy gazdasági társaság (a továbbiakban: vevő). A felperes sikerdíj iránti igényét az I. rendű alperes elutasította. A felperes követelését nem érvényesítette választottbírói

eljárásban, hanem eredeti keresetében az I. és a II. rendű alpereseket egyetemlegesen kérte kötelezni 1.993.040.000 forint kártérítés megfizetésére. Az elsőfokú bíróság jogerős végzésével az I. rendű alperes tekintetében a tárgyalást elkülönítette és az I. rendű alperes vonatkozásában a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította.

A kereset és az alperes védekezése

[6] A felperes 1.993.040.000 forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni a II. rendű alperest a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 339. § (1) bekezdése alapján.

[7] Indokolása szerint a felek együttműködése az első megbízásra vezethető vissza, amelynek során a II. rendű alperes természetesen személyként egyszemélyi döntéshozóként nyilvánult meg. Az első megbízás megszűnt, a felek megállapodtak abban, hogy hasonló tartalommal újabb szerződést kötnek, de abban nem a II. rendű alperes fog részt venni. A II. rendű alperes ugyanakkor arról biztosította őt, hogy az alanyváltás csupán formális, továbbá ezt támasztja alá, hogy a képviselő képviseleti joga az első megbízás megszűnését követően is fennmaradt. A II. rendű alperes szóban garanciát vállalt a díj kifizetésére, ezért kötötte meg a második megbízást az átszervezés eredményeként létrehozott I. rendű alperessel. E garanciavállalás nélkül nem kötött volna szerződést. A második megbízásban rögzített értékesítés tárgya a holding üzletrésze és a II. rendű alperes szellemi tulajdona volt. A II. rendű alperes olyan helyzetbe hozta őt, hogy kénytelen volt az I. rendű alperessel megkötni a második megbízást. Utólag látható, a II. rendű alperesnek végig az volt a szándéka, hogy a szükséges adatok megszerzését követően az ügyletet a végső megbízottal bonyolítsa le. A végső megbízott az ő közvetítése eredményét használta fel. A II. rendű alperes vele végeztette el ingyenesen a közvetítői munkát, de az eredmény felhasználásával már a végső megbízottat bízta meg. A holdingnak és a vevőnek is a végső megbízott volt a könyvvizsgálója. Több jelöltet is bemutatott a II. rendű alperesnek, a potenciális vásárlóként érdeklődő, általa megjelölt személy pedig a vevő képviselője volt. A titoktartási nyilatkozat aláírása azért maradt el az általa közvetített vevő részéről, mert a II. rendű alperes megtiltotta a cégcsoport megnevezését, a vevő azonban így nem kívánta aláírni a titoktartási nyilatkozatot. Amikor az alperesi kör észlelte a tőkeerős szakmai befektető bevonását, akkor már szabadulni kívánt a sikerdíj fizetési kötelezettség alól. A II. rendű alperes ekkor már tudatosan nem kívánta a második megbízás hatálya alatt lefolytatni az értékesítést. Az alperesek megtagadták a tárgyalást a potenciális befektetőkkel. A második megbízás teljesítése alapján őt megillette volna a sikerdíj. Az elmaradt sikerdíj összegét a második megbízás rendelkezései alapján határozta meg. A sikerdíjat érvényesíteni kívánta az I. rendű alperessel szemben, de annak kifizetése nem történt meg.

[8] A II. rendű alperes mint magánszemély a cégcsoportban fennálló meghatározó befolyásának, valamint az I. rendű alperesben fennálló ügyvezetői és tagi pozíciójának visszaélészerű, rosszhiszemű felhasználásával okozta a kárt, mert miatta esett el a második megbízás teljesítése folytán őt megillető sikerdíjtől. Azért érte kár, mert a túlnyúlási klauzula alapján őt megillető sikerdíj I. rendű alperes általi kifizetését a II. rendű alperes megtiltotta. Ez a magatartás áll közvetlen oksági kapcsolatban az őt ért kárral. A második megbízás hatálya alatt elkövetett jogellenes magatartások nem állnak közvetlen oksági kapcsolatban a kárral, azonban ezeket összességükben kell értékelni, mert egy okozati lánc részét képezik. Kizárólag a II. rendű alperes tudott utasítást adni arra, hogy az I. rendű alperes ne fizesse ki a neki járó sikerdíjat. A II. rendű alperes azon ellenérték után sem fizetett sikerdíjat, amelyet magánszemélyként realizált, valamint az általa vállalt garanciát sem teljesítette. A díjazás elmaradása és a garancia megtagadása jogellenes volt. A II. rendű alperes az első és a második megbízás során ellenszolgáltatás nélkül igénybe vette a szolgáltatását, a potenciális befektetőket megismerte, ugyanakkor az ezzel kapcsolatos felelősséget az I. rendű alperes

jogi személyiségének leplére hivatkozva kívánja elhárítani. A II. rendű alperes előbb csak akadályozta a második megbízás teljesítését, majd annak hatálya megszűnésére hivatkozva elzárta őt a teljesítéstől. A II. rendű alperes nem törvényes képviselőként, hanem tulajdonosként járt el, magatartása túlmutat az ügyvezetői hatáskörön, tulajdonosi döntéseket takar, a cégcsoporthoz személyes magánvagyonaként viszonyult.

[9] A II. rendű alperes kérte a kereset elutasítását.

[10] Indokolása szerint a perben előadott tényekre alapítva vele szemben nem érvényesíthető kártérítési igény, mert nem valósultak meg annak tényállási elemei. Az első és a második megbízás önálló szerződések voltak: alanyaik csak részben egyeztek meg; az első ingyenes volt, a második visszerhes; az első egy konkrét befektető részére történő értékesítésre, a második több potenciális befektető felkutatására vonatkozott. A felperes nem bizonyította, hogy a második megbízást az ő kényszerítő magatartása miatt kötötte meg, valamint nem bizonyította, hogy ő kezességet vállalt volna. Nem akadályozta a felperes teljesítését és arra utasítást sem adott. Az I. rendű alperes anonim nyilatkozatra vonatkozó rendelkezése minden érdekeltre vonatkozott. Az I. rendű alperes képes lenne a sikerdíjat megfizetni, ha a felperes arra jogot szerzett volna.

[11] A felperes ellentmondásosan nyilatkozott arról, hogy a kárt ügyvezetői és tagi pozíciójának felhasználásával vagy magánszemélyként okozta-e. Maga a felperes is azt állítja, hogy ő ügyvezetői és tagi pozíciójának visszaélészerű, rosszhiszemű felhasználásával okozott kárt, tehát magánszemélyként nem felel. A bírósági gyakorlatban kidolgozott elválasztás elve alapján az elkülönült jogalanyiságból következően a társasággal jogviszonyba került harmadik személy a taggal szemben közvetlenül nem érvényesíthet igényt. Ő az I. rendű alperes ügyvezetőjeként és tagjaként járt el, magatartása nem értékelhető e pozícióktól függetlenül. Az ügyvezetői és tagi pozíció visszaélészerű, rosszhiszemű felhasználásával okozott kár megtérítése iránti felelősség előfeltétele a felelősségtörés tényállási elemeinek a fennállása. A Ptk. 339. § (1) bekezdése nem felelősségtörési tényállás, ahhoz többlételemes tényállási elemek szükségesek. A felelősségtörés feltétele az I. rendű alperes fizetéseképtelensége, mert ennek hiányában nem állhat fenn okozati összefüggés a felperes által állított károkozó magatartás és az állított károsodás között. Az állított károkozó magatartás elkövetésekor nem járhatott el magánszemélyként, mert a második megbízás létrejöttékor a holding tulajdonosa az I. rendű alperes volt, ezért ő kötött megbízási szerződést. A felperes nem bizonyította, hogy az I. rendű alperes elkülönült jogalanyiságával kirívóan súlyos és csalárd módon, célzatosan és szándékosan visszaélt volna, ami vagyoni hátrányt okozott a felperesnek. A tulajdonosi döntéshozatal nem lehet károkozó magatartás. A cégcsoport átszervezése sem lehet jogellenes magatartás.

[12] A felperes az I. rendű alperes szerződésszegéséből vezeti le az ő deliktualis felelősségét. Az I. rendű alperes szerződésszegése a választottbírósági szerződés miatt rendes bíróság előtt egyrészt nem is vizsgálható, másrészt nem is áll fenn. A felperes nem teljesítette a második megbízásban írtakat, ezért nem jogosult sikerdíjra, így nem érte semmilyen vagyoni hátrány.

Az első- és a másodfokú ítélet

[13] Az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletével a keresetet elutasította, valamint 5.100.000 forint ügyvédi munkadíj, tanúdíj és tolmácsdíj megfizetésére kötelezte a felperest.

[14] Indokolása szerint a lefolytatott bizonyítás eredményeként a felperes nem bizonyította, hogy a II. rendű alperes neki szerződésen kívül kárt okozott, ezért a Ptk. 339. §-ára alapított keresetet elutasította. Az első és a második megbízás eltérő szerződések voltak. Az első megbízás megszűnésével a képviselő képviseleti joga is megszűnt. A II. rendű alperes

nem volt a második megbízás alanya. Nem találta bizonyítottnak, hogy a II. rendű alperes befolyásolta volna a felperes szerződéses akaratát, a felperes akarathiba miatt nem támadta meg a második megbízást. A felperes és a II. rendű alperes írásban nem állapodtak meg biztosíték nyújtásában, és azt az egyéb bizonyítékok sem igazolták. A felperes szabad belátása szerint dönthetett a második megbízás megkötéséről, annak tartalmi kialakítása az üzleti kockázatába tartozott. A tulajdonosi döntés meghozatala nem jogellenes. A védjeggyel kapcsolatos tulajdonviszonyok kialakulásának tényleges oka nem vált ismertté. A két független megállapodás miatt nem lehetett megállapítani, hogy a képviselő képviseleti jogának terjedelme megegyezett-e a két szerződés alapján. A második megbízás teljesítése a választottbíróági kikötés miatt a perben nem volt vizsgálható. A felperes nem tudta bizonyítani, hogy a vevő képviselőjeként megjelölt személy ténylegesen a vevő képviselője volt. Semmilyen bizonyíték nem utalt arra, a II. rendű alperes annak érdekében járt el, hogy a felperes ne tudja az I. rendű alperessel szemben vállalt kötelezettségeit teljesíteni. A több megbízottal való szerződés megkötése nem jogellenes. A felperes nem bizonyította, hogy a II. rendű alperes utasítást adott a kizárólagosság megsértésére. A felperes részéről csupán feltételezés, hogy vele szemben a II. rendű alperes fejthetett ki deliktualis magatartást. A felperes nem bizonyította, a II. rendű alperes utasítást adott arra, hogy az I. rendű alperes ne fizesse ki a sikerdíjat. A felperes nem adta elő, a II. rendű alperesnek milyen alapon kellett volna sikerdíjat fizetnie azután az ellenérték után, amely hozzá magánszemélyként folyt be. A biztosítékról szóló megállapodás érvénytelen volt, érvénytelen szerződés teljesítésének a megtagadása pedig nem lehet jogellenes. A felperes törvényes képviselője által csatolt okiratot, amely állítása szerint a végső megbízott volt munkavállalójának a nyilatkozatát tartalmazza, nem értékelte bizonyítási eszköznek, csupán a felperes által készített iratnak. Abból, hogy a vevő végül a felperes által megkeresett társaság lett, nem következik a cégesoporthoz tartozó társaságok és a II. rendű alperes jogellenes, a felperes kijátszására és károsodására irányuló együttműködése. A perben a bizonyítási teher nem fordult meg. A felperes nem hivatkozott felelősségátörésre, az általa megjelölt joggal való visszaélésnek minősülő II. rendű alperesi magatartást pedig nem bizonyította.

[15] A felperes fellebbezése és a II. rendű alperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a felperes által fizetendő ügyvédi munkadíj összegét 10.000.000 forint + áfa összegre felemelte, egyebekben helybenhagyta, valamint kötelezte a felperest – egyebek mellett – 3.000.000 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére.

[16] Indokolása szerint a felperes fellebbezése alaptalan, a II. rendű alperes csatlakozó fellebbezése részben alapos. Hatályon kívül helyezést megalapozó eljárási szabálysértést nem észlelt. Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének eleget tett. A felperes a pertárgy értékét megjelölte, azzal kapcsolatban nem volt szükség bizonyítási eljárás lefolytatására. A kereset leszállítása a peresztéssel azonos következménnyel járt volna. Az elsőfokú bíróság a kiegészítő ítélet meghozatala során a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 225. § (3) és (6) bekezdésében foglaltaknak megfelelően járt el. A kiegészítő ítéletet tárgyaláson kellett meghoznia. Ennek során helyesen tájékoztatta a feleket arról, hogy az elsőfokú ítélet kiegészítése az elsőfokú ítélet hatályát nem érinti. A kiegészítő ítélet indokolása megfelel az e határozattal szemben támasztott tartalmi követelményeknek.

[17] A per érdemében a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság döntésével, valamint döntően annak indokaival is. Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a második megbízás tartalmát. Nem okiratellenes az, ha az elsőfokú bíróság egy szerződéses rendelkezést a féltől eltérően értelmez, vagy abból olyan jogi következtetést von le, amellyel a fél nem ért egyet. Az elsőfokú bíróság azonban tévesen értékelte úgy, hogy a felperes

törvényes képviselője által csatolt irat nem bizonyítási eszköz, hanem csak a felperes törvényes képviselőjének a nyilatkozata. Ez az irat olyan egyszerű okirat, amelynek bizonyító erejét a Pp. 199. §-a alapján szabadon kell mérlegelni. Ha az okirat teljes bizonyító erejű magánokirat lenne, akkor is csak azt bizonyítaná, hogy annak kiállítója megtette az abban foglalt nyilatkozatot, nem pedig azt, hogy a nyilatkozat megfelel a valóságnak. Az okirat bizonyító erejének azonban nincs döntő jelentősége, mert a felperes kártérítési igénye alaptalan a II. rendű alperessel szemben.

[18] A felperes a Ptk. 339. § (1) bekezdésére alapított keresetét arra hivatkozva terjesztette elő, hogy az I. rendű alperes a második megbízás túlnyúlási klauzulája alapján neki járó sikerdíj kifizetését azért tagadta meg jogos ok nélkül, mert azt a II. rendű alperes megtiltotta az I. rendű alperesnek, így kára a sikerdíj összegével megegyező elmaradt vagyoni előny. A II. rendű alperes károkozó magatartását abban jelölte meg, hogy az I. rendű alperes minősített többségi befolyással rendelkező döntéshozó tagjaként megtiltotta a sikerdíj kifizetését. A kártérítési felelősség feltétele a jogellenes magatartás, a bekövetkezett kár és a kettő közötti okozati összefüggés azzal, hogy ha bármelyik hiányzik, úgy a kereset alaptalan.

[19] A felperes a perben nem bizonyította a kár bekövetkeztét, amely önmagában kizárja a II. rendű alperes marasztalását. A II. rendű alperes nem vitatta, hogy az I. rendű alperes nem fizetett sikerdíjat, amely önmagában még abban az esetben sem vezethet a kereset teljesítéséhez, ha a felperes bizonyítja, hogy a sikerdíj követelésére jogot szerzett, és az I. rendű alperes a teljesítést valóban jogos ok nélkül tagadta meg. Ennek oka, a felperes maga sem hivatkozott arra és nem is állította, hogy véglegesen megghiúsult a sikerdíj érvényesítésének a lehetősége, végrehajtása, behajtása az I. rendű alperessel szemben. Kizárólag azt adta elő, hogy az I. rendű alperest az önkéntes teljesítésre felhívta, valamint a választottbírói eljárás sajátosságaira, az igényérvényesítés nehézségeire tekintettel követelését nem érvényesítette az I. rendű alperessel szemben.

[20] A II. rendű alperes jogellenes károkozó magatartása és a felperes által állított kár közötti okozati összefüggéssel kapcsolatban a felperes által előadott tényekből minden további bizonyítás nélkül megállapíthatónak ítélte, hogy a II. rendű alperesnek az I. rendű alperesben fennálló tagsági viszonya nem teremt közvetlen kártérítési kötelmet a felperes és a II. rendű alperes között. A tag és a jogi személy esetén két külön jogalanyról van szó. A jogi személy nevében, tevékenységi körében eljáró, a jogi személlyel tagsági, vezető tisztségviselői jogviszonyban álló személyekkel szemben külső harmadik szerződő fél közvetlenül nem léphet fel, az eljáró személyek, tagok csak a jogi személlyel szemben felelősek magatartásukért. A társaság ügyvezetője tevékenysége során nem a saját nevében, hanem a társaság nevében jár el, ezért vele szemben a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján még jogellenes és felróható magatartás esetén sem lehet igényt érvényesíteni. Ez a jogszabályi rendelkezés nem alkalmas önmagában a jogi személy természetes tagja közvetlen felelősségének a megalapítására. A tag magatartása nem önálló deliktuális tényállást valósít meg, hanem a jogi személy szerződésszegését. Az elválasztás elvének figyelmen kívül hagyását jelentené, ha a jogi személy tevékenységi körében eljáró, szerződésszegést megvalósító tagi magatartás egyúttal a természetes személy részéről a Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti szerződésen kívüli magatartásnak minősülhetne. A tag egyazon magatartása nem minősülhet egyidejűleg a jogi személy magatartásának, valamint olyan cselekménynek, amelyért a tag a saját személyében tartozik polgári jogi felelősséggel. A gazdasági társaságokról, a cégeljárásról és a csődeljárásról szóló külön törvények rendelkeznek a jogi személyiséggel való visszaélés egyes eseteiről, a jogi személyiség áttöréséről, a tagok közvetlen polgári jogi felelősségéről és ennek feltételeiről, a felperes azonban nem hivatkozott felelősségáttörésre. Külön törvényi tényállás hiányában az elkülönült felelősség áttörésének jogalapját a Ptk. alapvető rendelkezései jelenthetik, a

felperes pedig hivatkozott a Ptk. 5. § (1) bekezdésében foglaltak megsértésére. A perben a felperes és az I. rendű alperes között létrejött választottbírói szerződésre tekintettel nem lehetett vizsgálni, hogy az I. rendű alperes jogos okkal tagadta-e meg a sikerdíj kifizetését, így ezt a felperes nem bizonyította. Ennek hiányában a kereset érdemi elbírálásához nem kellett további bizonyítást lefolytatni annak vizsgálatára, hogy a II. rendű alperes visszaélt-e az I. rendű alperes jogi személyiségével. Azok az egyéb magatartások, amelyekről a felperes azt állította, hogy közvetve vezettek a károsodáshoz, azért zárják ki a kereset teljesítését, mert a felperes kárként a sikerdíj összegének megfelelő elmaradt vagyoni előnyt érvényesítette. Ezekről a magatartásokról viszont azt állította, hogy az ő teljesítését akadályozó, végső soron megghiúsító magatartások voltak. Mindezek alapján a felperes a II. rendű alperessel szemben anyagi jogi kontraktuális vagy deliktuális jogviszony hiányában nem érvényesíthet igényt.

[21] A II. rendű alperes csatlakozó fellebbezését részben alaposnak ítélte. Az elsőfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) bekezdése alapján megállapítható ügyvédi munkadíjat indokolatlanul mérsékelte 5.100.000 forintra, mert az ügy jogi megítélése bonyolult, a II. rendű alperes jogi képviselője számos előkészítő iratot terjesztett elő, ezért az ügyvédi munkadíjat 10.000.000 forint + áfa összegben határozta meg. A másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjról a Pp. 81. § (1) bekezdése, valamint az IM rendelet 3. § (2) és (5)-(6) bekezdése alapján rendelkezett.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

[22] A felperes felülvizsgálati kérelmében – tartalma szerint – kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen új határozat hozatalával a kereset teljesítését, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, harmadlagosan a II. rendű alperesnek megítélt első- és másodfokú ügyvédi munkadíj csökkentését. A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet sérti a Ptk. 339. § (1) bekezdését, a 7. § (1) bekezdését és a 222-223. §-át, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 19. § (1)-(2) bekezdését és a 29. § (3) bekezdését, a Pp. 3. § (2) és (4) bekezdését, a 117. § (1)-(2) bekezdését, a 145. § (3) bekezdését, a 220-221. §-át, a 225-226. §-át, a 163. § (3) bekezdését és a 206. §-át, továbbá a Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeltről szóló 2007. évi LXXV. törvény 62. § (1) bekezdés *a)-b)* pontját.

[23] Indokolása szerint a másodfokú bíróság tévesen állapította meg a tényállást, abból helytelen jogkövetkeztetést vont le, valamint tévesen alkalmazta a jogszabályokat. A másodfokú bíróság tényként állapította meg, hogy őt nem érte kár. A kár bekövetkezése és annak bizonyítottsága nem áll és nem is állhat összefüggésben azzal, hogy van-e joga perben nem álló személlyel szemben igényt érvényesíteni. A kár fogalmát a bírói gyakorlat a teljes kártérítés elve mentén dolgozta ki, amely szerint a kártérítés mértéke a kár nagyságához igazodik. A polgári jog a következő elemeket tekinti a kár részének: a ténylegesen felmerült kár, az elmaradt haszon, valamint a kár elhárítása és enyhítése körében esetlegesen felmerült költségek. A Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján a kár bekövetkezése szükségképpen eleme a kártérítési felelősségnek. Ez a törvényhely a kár fogalma kapcsán viszont semmilyen formában nem tartalmazza a jogerős ítéletben rögzítetteket. Az abban foglaltak szerint ugyanis a felperest kár nem érthette, amíg az I. rendű alperessel szembeni igényérvényesítés, a végrehajtás, behajtás lehetősége nem hiúsul meg. Ez azonban nem vezethető le a Ptk. 339. § (1) bekezdéséből, ezért a jogerős ítélet sérti ezt a jogszabályi rendelkezést. A kár bekövetkezésének kérdése független attól, hogy a károsult a kár megtérítése iránti igényt kivel szemben érvényesíti. A kár bekövetkezése és annak bizonyítottsága nem áll összefüggésben azzal, hogy az I. rendű alperessel szemben más fórum előtt és más jogcímen érvényesített-e igényt. A másodfokú bíróság indokolása lényegében elzárja őt attól, hogy a II.

rendű alperessel szemben igénybe vegye a bírói utat, így sérti a Ptk. 7. § (1) bekezdését. A másodfokú bíróság döntése azt eredményezi, hogy a II. rendű alperes érdemben nem perelhető, mert a választottbírói eljárásban nem lehet alperes, a rendes bíróság előtt pedig alappal nem perelhető. Alaptalan, valamint a Ptk. 339. § (1) bekezdésébe és a Pp. 206. § (3) bekezdésébe ütközik a másodfokú bíróságnak az az álláspontja, amely szerint azért nem bizonyította a kár bekövetkezését, mert nem indított választottbírói eljárást. Őt kár érte, amit bizonyított, a II. rendű alperes pedig azzal, hogy megtiltotta az I. rendű alperes teljesítését, jogellenes és károkozó magatartást tanúsított, így köteles a kár megtérítésére.

[24] Az okozati összefüggéssel kapcsolatban arra hivatkozott, a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat a Pp. 206. § (1) bekezdését súlyosan sértve mérlegelte, hiszen ő a II. rendű alperessel mint magánszeméllyel szemben lépett fel, és nem mint az I. rendű alperes tagjával vagy vezető tisztségviselőjével szemben. A jogerős ítéletnek a tagi felelősséggel és az elkülönült jogalanyisággal kapcsolatos indokolása irreleváns. Az I. rendű alperes tagként történő eljárásának tényét kizárja az, hogy ilyen minőségében csak taggyűlési határozathozatal formájában járhatott volna el, de ez nem történt meg, így nyilatkozatai nem tagi nyilatkozatok. A II. rendű alperes az I. rendű alperesnek volt tagja, nem pedig az I. rendű alperes által értékesíteni kívánt társaságoknak. A II. rendű alperes magatartását nem is vezető tisztségviselőként fejtette ki, mert a képviselő a II. rendű alperest mint magánszemélyt képviselte. A másodfokú bíróság a képviselő eljárását akként értelmezte, hogy akit képviselt, az tagként vagy ügyvezetőként járt el, amely sérti a Ptk. 222-223. §-át, valamint a Gt. 29. § (3) bekezdését. A másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a II. rendű alperes olyan vagyonelemekről hozott döntést, amelyekről kizárólag magánszemélyként határozhatott. A védjegyek jogosultja is magánszemélyként volt. A másodfokú bíróság a tényleges eseményeket nem a maguk összességében értékelte, ezért megsértette a Pp. 206. § (1) bekezdését. A II. rendű alperes magatartásai folyamatos láncolatban álltak egymással, ezek eredménye volt a károkozás, a láncolatnak csak az utolsó mozzanata volt a sikerdíj kifizetésének megtiltása. A II. rendű alperes folyamatosan akadályozta az ő teljesítését. A peres eljárás során is rosszhiszemű magatartást tanúsított, így csak olyan információk derültek ki, amelyeket magára nézve kedvezőnek vélt. Ebből az okból a bizonyítási teher megfordult. Ő nemcsak tényállítást tett, hanem minden rendelkezésre álló bizonyítékot csatolt is. Az általa hivatkozott sajtómegjelenés tartalmát a II. rendű alperes nem vitatta. A tranzakciós iratanyag becsatolására való kötelezés olyan eljárási cselekmény lett volna, amelyet az új polgári perrendtartás bizonyítási szükséghelyzetként már kifejezetten szabályoz. A másodfokú bíróság lényegében bizonyítottság hiányában utasította el a keresetet, de ennek során nem értékelte, hogy a rosszhiszemű alperesi pervitel miatt nem jutott hozzá a közvetlen bizonyítékokhoz. A perben bizonyította, hogy minden döntést a II. rendű alperes hozott meg. A közhiteles nyilvántartásból nemcsak az olvasható ki, hogy ki a tulajdonosa a védjegyeknek, hanem az is, hogy milyen módon került a tulajdonoshoz, a jogerős ítélet ebben a körben sérti a Pp. 163. § (3) bekezdését. A jogerős ítélet megváltoztatásának van helye a megfordult bizonyítási teher okán, de ennek hiányában is, mert a bizonyítékok okszerű mérlegelése esetén teljesítette bizonyítási kötelezettségét. A jogerős ítélet sérti a Pp. 206. § (2) bekezdését, mert nem értékelte, hogy a II. rendű alperes nem volt hajlandó személyesen megjelenni a tárgyalásokon.

[25] Az elsőfokú bíróság ítéletének kiegészítésével kapcsolatban megismételte a fellebbezésében előadottakat. Az elsőfokú bíróság a tárgyalás újbóli megnyitását követően nem zárhatta volna el őt annak a nyilatkozatnak a megtételétől, hogy az ítélet elleni fellebbezésben foglaltakat tekintse az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatnak. Ezzel sérültek az eljárási jogai. A hatásköri kérdésekkel összefüggésben arra hivatkozott, hogy a II. rendű alperes magatartását a második megbízás tükrében kellett volna vizsgálni. A bíróság a

teljesítés mozzanatait is értékelhette volna, a másodfokú bíróság mégis mellőzött minden szerződéses kérdést.

[26] A vele szemben megállapított perköltséget eltúlzottnak értékelte. Az eljárás elhúzódása a II. rendű alperes üzleti titokra épülő pertaktikája miatt történt. Ha a bíróságoknak az volt az álláspontjuk, hogy a második megbízással kapcsolatos jogviszony nem vizsgálható, akkor az ő valamennyi, e körben előterjesztett bizonyítási indítványát el kellett volna utasítani. A jogerős ítélet ezért sérti a Pp. 3. § (4) bekezdését. Erre figyelemmel kérte a II. rendű alperes részére fizetendő ügyvédi munkadíj jelentős mérséklését.

[27] A felülvizsgálati kérelemhez okiratot, valamint fellebbezését is csatolta, amelyeket kért figyelembe venni.

[28] A II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában fenntartását.

[29] Indokolása szerint a jogerős ítéletben írt levezetés éppen a felperesi érvelés inverze: önmagában az a tény, hogy az I. rendű alperes nem fizetett a felperesnek sikerdíjat, nem teszi alapossá a keresetet. A felek a választottbírósági klauzulában szabályozták az igényérvényesítés rendjét, amely nem kerülhető meg a jelen perrel. A felperes olyan személlyel szemben próbál kártérítési igényt érvényesíteni, aki nem okozott neki kárt. A második megbízásban ő nem volt szerződő fél, a felperes pedig zavaros előadást tett arra, hogy akkor miként válhatott a jogviszony részesévé. Ő mint magánszemély semmilyen utasítást nem adhatott az I. rendű alperesnek; ha pedig a felperes a többségi befolyással rendelkező döntéshozó tag által a menedzsment irányába gyakorolt befolyásra hivatkozik, akkor igényét is szükségszerűen vele mint taggal szemben érvényesíti. A jogerős ítéletben ezért helytálló és megkerülhetetlen a társasági jogi szempontok vizsgálata, valamint helyes az azokból levont következtetés. A felperes egyértelműen nyilatkozott arról, hogy ő nem tett írásba foglalt érvényes garanciavállalást. A felperes nem bizonyította a kártérítési tényállás egyetlen elemét sem. Az eljárásjogi jogszabálysértésekre történt hivatkozások nem világosak, valamint alaptalanok is.

A Kúria döntése és jogi indokai

[30] A Pp. 272. § (2) bekezdése és a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős határozatot a felülvizsgálati kérelemben megjelölt megsértett jogszabályhely, az ott előadott jogszabálysértés, valamint a kérelem jogi indokai által meghatározott keretek között vizsgálhatja felül.

[31] A felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontja szerint a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. A 3. ponthoz fűzött indokolás szerint a felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása, mert ezek határozzák meg a Kúria felülbírálati lehetőségének tartalmi és perjogi kereteit. A 4. ponthoz fűzött indokolás szerint érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a törvény által előírt tartalmi követelmények maradéktalanul teljesültek, az egyéb hivatkozásokat a Kúria figyelmen kívül hagyja.

[32] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül, valamint érdemben csak azokat a hivatkozásokat vizsgálhatta,

amelyek tartalmazzák a megsértett jogszabályhely megjelölését és a jogszabálysértés körülírását is.

[33] A felperes felülvizsgálati kérelmében előadta, hogy a mellékletként csatolt fellebbezésben írtakat a felülvizsgálati kérelem részének minősülő nyilatkozatként kéri figyelembe venni. A Kúria következetes gyakorlata szerint a felülvizsgálati kérelemben nem elegendő a korábbi nyilatkozatokra történő utalás (Kúria Pfv.V.20.301/2015/6., megjelent BH2015. 307.; BH2009. 122., BH1998. 558., BH1995. 99.). A Kúria ezért a fellebbezésben tett nyilatkozatokat – mivel azok nem a jogerős ítélet jogszabálysértésére vonatkoznak – érdemben nem vizsgálhatta. A Kúria így csak a felülvizsgálati kérelemben ténylegesen előadottakat vehette figyelembe.

[34] A felperes felülvizsgálati kérelméhez okiratot csatolt az I. rendű alperes saját tőkéje csökkenésének bizonyítására. A Pp. 275. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban – annak rendkívüli perorvoslati jellege miatt – nincs helye bizonyítás felvételének (Kúria Kfv.V.35.474/2011/7., megjelent: BH2012. 179.). A Kúria ezért a csatolt okiratot nem vehette figyelembe.

[35] A felperes felülvizsgálati kérelmében az elsőfokú bíróság eljárásával kapcsolatban hivatkozott a Pp. 117. § (1)-(2) bekezdésének, a 145. § (3) bekezdésének, a 220-221. §-ának és a 225-226. §-ának a megsértésére. A felülvizsgálat a fellebbezés alapján meghozott jogerős ítélet állított hibájának az orvoslására szolgál. A felülvizsgálat tárgya a jogerős ítélet, nem az elsőfokú bíróság ítélete [Pp. 270. (2) bekezdés]. A felülvizsgálati kérelemben ezért a támadott jogerős ítélet jogszabálysértését kell előadni, és a jogerős ítélet által megsértett jogszabályhelyet kell megjelölni. Nem alkalmas érdemi felülbírálatra az a felülvizsgálati kérelem, amely nem tartalmazza a felülvizsgálat tárgyát, azaz az arra vonatkozó érvelést, hogy a jogerős bírósági döntés miért jogszabálysértő (Kúria Kfv.IV.35.169/2014/4., megjelent: BH2015. 241.). A felülvizsgálati kérelem által helyesnek tartott jogi álláspont érveit a jogerős ítélet indokolásával kell ütköztetni (Kúria Pfv.VI.20.844/2019/4., megjelent: BH2020. 331.). A felperes felülvizsgálati kérelme 68-78. pontjában csak megismételte fellebbezése 1-11. pontjában írtakat, de nem adta elő, hogy a felülvizsgálat tárgyát képező jogerős ítélet milyen okból sérti a megjelölt jogszabályi rendelkezéseket. A másodfokú bíróság jogerős ítélete [152] bekezdésében indokolta, hogy milyen okból értékelte alaptalannak a felperes által az ítélet kiegészítésével kapcsolatban állított eljárási jogszabálysértéseket. A felperes felülvizsgálati kérelmében anélkül ismételte meg az elsőfokú bíróság ítéletével szemben előterjesztett fellebbezése indokolását, hogy figyelembe vette volna a jogerős ítélet ezzel kapcsolatban kifejtett indokait. Ezt meghaladóan a felperes nem jelölte meg azt sem, hogy ezek az állított eljárási jogszabálysértések milyen okból hatottak ki az ügy érdemi elbírálására figyelemmel arra, hogy a másodfokú bíróság a felperes fellebbezésében előadottakat érdemben elbírálva hozta meg döntését. A Pp. 275. § (3)-(4) bekezdése alapján pedig csak az ügy érdemi elbírálására lényegesen kiható eljárási szabálysértés alapozhat meg eredményes felülvizsgálatot.

[36] A másodfokú bíróság jogerős ítéletében a kár bekövetkezése és az okozati összefüggés – a felperes és a II. rendű alperes közötti közvetlen kárkötelem – hiánya miatt ítélte alaptalannak a keresetet. A felperes felülvizsgálati kérelmében ezt az érdemi döntést támadta eljárási és anyagi jogszabálysértéseket állítva.

[37] A másodfokú bíróság következtetése szerint a kár azért nem következett be, mert bár az I. rendű alperes nem fizette meg a sikerdíjat, de a felperes maga sem állította, hogy véglegesen meghiusult volna a sikerdíj érvényesítésének lehetősége, annak végrehajtása vagy

behajtása: a felperes csak arra hivatkozott, hogy felhívta az I. rendű alperest az önkéntes teljesítésre, de vele szemben nem érvényesített igényt választottbírói eljárásban. Az okozati összefüggés – a közvetlen kárkötelmi jogviszony – hiányát azzal indokolta, hogy a jogi személy képviselője, vezető tisztségviselője, tagja nem tartozik a harmadik személy irányába felelősséggel: a társaság ügkörébe tartozó tevékenysége a jogi személy szerződésszegését valósítja meg. Magatartását a jogi személy eljárásának kell tekinteni, nem a természetes személy deliktális felelősséget megalapozó magatartásának. A felelősségátörésre speciális jogszabályi rendelkezések vonatkoznak, de a felperes keresetét nem ezekre alapította.

[38] A felperes felülvizsgálati kérelmében a fentiekkel szemben arra hivatkozott, a másodfokú bíróság a bizonyítékok téves értékelése alapján jutott arra a következtetésre, hogy nem bizonyította a kár bekövetkezését és az okozati összefüggést. A kár bekövetkezése ugyanis nem áll összefüggésben azzal, hogy az I. rendű alperessel szemben más fórum előtt, más jogcímen érvényesített-e igényt. A másodfokú bíróság ezzel ellentétes indokolása elzárta őt a bírói út igénybevételének a lehetőségétől. A II. rendű alperes megtiltotta az I. rendű alperesnek a teljesítést, de ennek során mint magánszemély és nem mint tag vagy vezető tisztségviselő járt el. Érvelése szerint a másodfokú bíróság a tényleges eseményeket nem a maguk összességében értékelte. A II. rendű alperes magatartásai folyamatos láncolatban álltak egymással, amelynek csak az utolsó mozzanata volt a sikerdíj teljesítésének a megtiltása. A másodfokú bíróság bizonyítottság hiányában utasította el a keresetet, de nem értékelte, hogy azt a II. rendű alperes hiúsította meg, ő azonban ennek ellenére eleget tett bizonyítási kötelezettségének.

[39] Azt, hogy a perben a felperesnek mit kell bizonyítania, alapvetően a keresete határozza meg. A kereset egy anyagi jogszabály (tárgyi jog) által biztosított valamely jog (alanyi jog) érvényesítését jelenti: a felperes állítja, hogy a valóságban megtörtént konkrét történeti tények megvalósítják az anyagi jogszabályban meghatározott törvényi tényállási elemeket, így az alanyi jog megnyílt, amely feljogosítja őt az anyagi jogszabályban meghatározott igény támasztására. Ahogy a Kúria Pfv.I.20.442/2021/7. számú határozata [35] bekezdésében már kifejtette, a felperesnek a keresetlevélben [Pp. 121. § (1) bekezdés c) pont], az alperesnek az ellenkérelemben (Pp. 139. §) kell előadnia az érvényesíteni kívánt jogot, illetve az érdemi védekezést megalapozó tényeket. Bizonyítani a per eldöntéséhez szükséges (releváns) tényeket kell [Pp. 163. § (1) bekezdés]. A bizonyítás tárgya tehát a fél által állított – és az ellenfél által vitatott – olyan konkrét történeti tény, amelynek valósága esetén a kereset vagy a védekezés alapos.

[40] Kártérítés iránti perben a káresemény minősül ténynek, a kár jogi értékelés eredménye. A ténybeli okozatosság elemeinek szűrését követően meghatározott jogi okozatosság szintén bírói mérlegelésen alapuló jogkérdés. A kár bekövetkezésének vagy hiányának, valamint az okozati összefüggés fennállásának vagy hiányának a megítélése ezért nem a tényállás része, nem ténykérdés, hanem tényekből levont jogi következtetés, így anyagi jogi jogkérdés {Kúria Pfv.IX.20.093/2019/10. és Pfv.V.21.924/2018/3. [27]}. Mindezek alapján kártérítés iránti perben nem magát a kár bekövetkezését és az okozati összefüggést – mint végső soron anyagi jogkérdéseket – kell bizonyítani, hanem az ezek alapjául állított konkrét történeti tényeket.

[41] A felülvizsgálati kérelemben megsértettként megjelölt Pp. 206. §-a a tényállás megállapításához szükséges bizonyítás eredményének a mérlegelését szabályozza. A felperes a többi eljárásjogi jogszabálysértésre is azzal összefüggésben hivatkozott, hogy a kártérítési felelősség tényálláselemeit bizonyította. A felülvizsgálati kérelemben írtakkal szemben azonban a jelen ügyben a másodfokú bíróság ténylegesen nem a bizonyítás eredményének mérlegelésével történt ténymegállapításra figyelemmel utasította el a keresetet. A másodfokú

bíróság a felperes által előadott tényeket az anyagi jogszabály alapján értékelve jutott arra az anyagi jogi következtetésre, hogy kár nem következett be, valamint nem jött létre kárkötelem a felperes és a II. rendű alperes között. A Kúriának ezért ezeknek az anyagi jogi következtetéseknek a helyességét kellett vizsgálnia.

[42] A felperes keresetét arra alapította, hogy az I. rendű alperes jogos ok nélkül megtagadta a második megbízásban kikötött sikerdíj teljesítését, így kára a sikerdíj összegével megegyező elmaradt vagyoni előny. A II. rendű alperes nem vitatta, hogy az I. rendű alperes nem fizette meg a sikerdíjat. A másodfokú bíróság e nem vitatott tényelődás alapján jutott arra az anyagi jogi következtetésre, hogy a felperes kára nem következett be, mert követelését nem érvényesítette az I. rendű alperessel szemben választottbírói eljárásban, és nem is hivatkozott arra, hogy a sikerdíj érvényesítésének a lehetősége véglegesen megghiúsult volna. A felperes felülvizsgálati kérelmét arra alapította, hogy a Ptk. 339. § (1) bekezdése a kár fogalma kapcsán nem tartalmazza a jogerős ítéletben rögzítetteket. A kár bekövetkezése független attól, hogy a kár megtérítése iránti igényt kivel szemben érvényesíti a károsult, ezért a jogerős ítélet indokolása sérti a felhívott jogszabályi rendelkezést. Felülvizsgálati kérelme 7. pontjában pedig előadta, hogy a polgári jog miket tekint kárnak.

[43] A Ptk. 339. § (1) bekezdése a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség általános szabályát tartalmazza megjelölve annak tényálláselemeit. Ezek között szabályozza a kárt, mert annak hiányában nem áll fenn kártérítési felelősség. A kárra figyelemmel kell állást foglalni az okozati összefüggésről, továbbá kár nélkül nincs jogellenesség sem. A jogellenesség ugyanis magából a kár okozásából következik, mert sérül a károkozás általános tilalmának elve; a magatartás jogellenességét így a kár mint eredmény alapozza meg. Azt viszont, hogy a polgári jog szerint mi minősül kárnak – a kár elemeit – nem a Ptk. 339. § (1) bekezdése, hanem a 355. § (4) bekezdése szabályozza. A kár bekövetkezésének kérdését ezért erre figyelemmel kell megítélni. A bírói gyakorlat dolgozta ki, hogy egy gazdaságilag negatív esemény (káresemény) mikor és milyen feltételekkel minősül (jogi értelemben vett) kárnak. Az elmaradt vagyoni előnyt a Ptk.-t megelőző bírói gyakorlat főszabályként nem, hanem csak szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartás esetén tekintette kárnak. A Ptk. szabályozása azonban – az egységesült gyakorlatra figyelemmel – már általában elismerte ezt a kárigényt (Ptk. miniszteri indokolás 399. oldal), a bírói gyakorlat pedig kidolgozta ennek korlátait és feltételeit (pl.: BH1984. 401., Kúria Pfv.III.22.309/2011/7., Pfv.IV.20.075/2012/8., Pfv.I.20.035/2014/17., Pfv.VII.21.228/2018/6.). Ezek alapján a károsult csak olyan elmaradt vagyoni előny megtérítését követelheti, amelyhez a károkozó magatartás hiányában bizonyítottan hozzájutott volna, amely a jövőben biztosan gyarapította volna a vagyonát, a jövőbeni felmerülés lehetőségében rejlő szükségszerű bizonytalansági tényező mellett is bekövetkezett volna, ennek során pedig vizsgálni kell a vagyoni előny megszerzésének esélyét. Ha azonban a kár bekövetkezett, akkor a kártérítési igény egyidejűleg érvényesíthető a szerződéses és a szerződésen kívüli károkozóval szemben: nem lehet olyan előfeltételt alkalmazni, amely a szerződésen kívüli kártérítési igény érvényesíthetőségéhez, előbb a kontraktuális kártérítő felelősségen alapuló igény érvényesítését, sőt az ottani behajthatatlanságot követeli meg {Kúria Pfv. III.21.930/2015/7., megjelent: EBH2018. P.1. [33]; Kúria Gfv.VII.30.528/2018/7. [42]}.

[44] A jelen ügyben a felperes a kárt a második megbízás túlnyúlási klauzulája alapján öt megillető sikerdíjban jelölte meg, mert annak I. rendű alperes általi kifizetését a II. rendű alperes megtiltotta. A felperes kárigényét ezért adott esetben a sikerdíjra való jogosultság alapozhatta meg. Azt pedig a második megbízás alapján lehetett volna megítélni, hogy a felperes – a II. rendű alperes állított magatartása hiányában – hozzájutott volna-e a sikerdíjhoz. A második megbízás 9.1. pontjában azonban a felperes és az I. rendű alperes – a

Ptk. 7. § (2) bekezdésében biztosított jogukkal élve – megállapodtak abban, hogy a második megbízással, annak megszegésével, érvényességével vagy értelmezésével kapcsolatban keletkező vitákat választottbírószági eljárásban rendezik. A bíróság ezért érdemben nem vizsgálhatja a második megbízás tartalmát, annak teljesítését, a felperest megillető sikerdíj esedékessé válását, valamint annak összegét. Ennek hiányában pedig helyesen jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a felperes által állított kár nem következett be. Mivel a fentiek szerint a kárkötelelem alapvető feltétele a kár, amely nélkül kártérítési felelősség nem állhat fenn, a további elemek és a felperes szerint ezekhez kapcsolódó jogszabálysértések vizsgálata szükségtelen.

[45] A felperes által megsértettként állított Ptk. 7. § (1) bekezdése a bírói út lehetőségét nyitja meg a törvényben biztosított alanyi jogok védelme érdekében. A jogerős ítélet nem sérti ezt a jogszabályi rendelkezést azzal, ha a másodfokú bíróság az alanyi jog bírósági érvényesítése során a felperestől eltérő anyagi jogi következtetésre jut.

[46] A felperes harmadlagos felülvizsgálati kérelmében a II. rendű alperesnek járó ügyvédi munkadíj mérséklését kérte. Indokolása szerint a jogerős ítélet ezzel összefüggésben sérti a Pp. 3. § (4) bekezdését, mert az elsőfokú bíróság következtetlensége és a II. rendű alperes pertaktikája miatt húzódtott el az eljárás. Az elsőfokú bíróságnak – jogi álláspontjából következően – mellőznie kellett volna az ő valamennyi, a második megbízásra vonatkozó bizonyítási indítványa teljesítését.

[47] A másodfokú bíróság a II. rendű alperes csatlakozó fellebbezését részben alaposnak ítélve a II. rendű alperesnek fizetendő ügyvédi munkadíj összegét felemelte az IM rendelet 3. § (2) bekezdésére hivatkozva {[174]}, továbbá a másodfokú perköltségről a Pp. 81. § (1) bekezdése és az IM rendelet 3. § (2) és (5)-(6) bekezdése alapján rendelkezett {[176]}. A felperes felülvizsgálati kérelmében a másodfokú ügyvédi munkadíj mérséklését is kérte, de azzal kapcsolatban megsértett jogszabályhelyet nem jelölt meg. Az elsőfokú eljárással kapcsolatban hivatkozott Pp. 3. § (4) bekezdése pedig nem áll tartalmi összefüggésben az ügyvédi munkadíjjal. Az IM rendelet szabályozása alapján az ügyvédi munkadíj meghatározása során nem a bíróság bizonyítással kapcsolatos tevékenységét, annak szükségességét, hanem a ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységet kell értékelni. A felperes felülvizsgálati kérelmében az ügyvédi tevékenység értékelésére, valamint erre figyelemmel az ügyvédi munkadíj meghatározására vonatkozó IM rendelet megsértését nem állította, így azt a Kúria sem vizsgálhatta.

[48] A kár bekövetkezésének hiányában a felülvizsgálati kérelemben felsorolt egyéb jogszabályoknak az ügy elbírálásánál nem volt jelentőségük.

[49] Mindezekre figyelemmel a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[50] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján őt kellett kötelezni a felülvizsgálati ellenkérelmet előterjesztő II. rendű alperes ügyvédi képvisellel felmerült felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére. A Kúria ennek összegét az IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja, a 3. § (5)-(6) bekezdése és a 4/A. § (1) bekezdése alapján határozta

meg figyelemmel az írásban előterjesztett felülvizsgálati ellenkérelemmel és a felülvizsgálati tárgyalással kapcsolatban ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységre.

[51] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el a II. rendű alperes Pp. 274. § (2) bekezdésén alapuló kérelmére.

[52] Az ítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés *e)* pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2023. július 4.

Dr. Szabó Klára s.k. a tanács elnöke, Dr. Parlagi Mátyás s.k. előadó bíró, Dr. Magosi Szilvia s.k. bíró, Dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. bíró, Nyírőné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró